הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תסא

ב טוּר בְּשֵׁם רַב נַטְרוֹנַאי (הו"ד בשערי תשובה סי' רעג). ג שֵׁם בְּשֵׁם רַב עַמְרָם (גאוני מזרח ומערב סי' קי). ד אֲרָחוֹת חַיִּים (הלכות חמץ ומצה סי' פג). ה בְּרֵיתָא פְּסָחִים ל"ז (ע"א).

לְצֹרֶךְ הָאֲפִיָּה וְלֹא לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּהֶסֵּק אֶחָד (תשובת מהר"י ברונא): **ב** [ב]**טַפְקָא** (פֵּרוּשׁ, אֶחָד מִן הָרְעָפִין שֶׁמְּכַסִּין בָּהֶם הַגַּג, קוֹפִ"י בְּלַעַ"ז) **שֶׁל חֶרֶס חֲדָשָׁה לֹא שְׁנָא הִסִּיקָהּ מִבִּפְנִים אוֹ מִבַּחוּץ, מֻתָּר, כֵּיוָן שֶׁהָאוּר שׁוֹלֵט תַּחְתֶּיהָ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שַׁלְהֶבֶת עוֹלָה עַל גַּבָּהּ מִרְתַּח רָתַח וְהַפַּת נֶאֱפֵית מִיָּד וְאֵינָהּ בָּאָה לִידֵי חִמּוּץ. (ה) אֲבָל צָרִיךְ לְהַסִּיק תְּחִלָּה, בֵּין תַּנּוּר (ו) בֵּין כּוּבְיָא * בֵּין (ז) בְּאִלְפָּס (ח) בְּלֹא מַיִם (ט) בֵּין בְּקַרְקַע. אֲבָל (ה) לְהַדְבִּיקוֹ תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ לְהַסִּיק, (י) [ג]יֵשׁ אוֹסְרִים (יא) וְטוֹב לִזָּהֵר. [ד]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁרָאוּי לִמְחוֹת שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ חֲרָרוֹת (יב) בְּרֶמֶץ (פֵּרוּשׁ אֵפֶר חַם צִינִירוֹנִ"י בְּלַעַ"ז): ג [ה]מַצָּה שֶׁנֶּאֱפֵית עַד שֶׁאִם פּוֹרְסִין אוֹתָהּ (יג) אֵין חוּטִין (ו) [ו] נִמְשָׁכִים (יד) מִמֶּנָּה, (טו) יוֹצְאִין בָּהּ. הַגָּהּ: * וְיֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְלָקְחָהּ מִן הַתַּנּוּר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וּמְבַשֶּׁלֶת, אֵין סְתָמָא כְּפֵרוּשׁוֹ, וְאֵין כָּאן אוּמְדָנָא דְּמוּכָח שֶׁאוֹסֵר עַל עַצְמוֹ לֶאֱכֹל כְּשֶׁהִיא שְׁרוּיָה, אַף שֶׁהָיָה בְּלִבּוֹ שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן מִשּׁוּם חוּמְרָא, מִכָּל מָקוֹם קֻבָּלָה בַּלֵּב בִּלְחוֹד אֵין עָלָיו דִּין נֶדֶר עַד שֶׁיּוֹצִיא בִּשְׂפָתָיו כַּמְבֹאָר בְּיוֹרֶה דֵעָה סִימָן ר"י (ס"א), עַיֵּן שָׁם, וְלֹא מְהַנֵּי קַבָּלָה בַּלֵּב רַק בְּנֶדֶר תַּעֲנִית בִּשְׁעַת מִנְחָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בָּזֶה שֶׁמֵּה שֶׁגּוֹמֵר בְּלִבּוֹ מִשּׁוּם חוּמְרָא אֵין לָתֵת עָלָיו שֵׁם שֶׁנּוֹהֵג בְּחוּמְרָא זוֹ לוֹמַר שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לְהַחְמִיר לְהַבָּא, אִם לֹא כְּשֶׁאוֹמֵר בְּפֵרוּשׁ שֶׁכַּוָּנָתוֹ וְדַעְתּוֹ לִנְהֹג חוּמְרָא זוֹ, צָרִיךְ הַתָּרָה, וְעַל דֶּרֶךְ שֶׁנִּתְבָּאֵר (שם) בְּסִימָן רכ"ח, וְקִצַּרְתִּי. וּמִמַּה דְּכָתַיְבְנָא מְבֹאָר, דְּבֵין הַמַּחְמִירִין וּבֵין הַמְּקִלִּין, אֵלּוּ וָאֵלּוּ עוֹשִׂים כַּוָּנִים לַשָּׁמַיִם, אֵלּוּ דַּעְתָּם לִפְרֹשׁ מִשִּׁימְצָא דְּשִׁימְצָא חִימְצָא וּבַר חִימְצָא בִּכְדֵי לְהִזָּהֵר מֵחָמֵץ כָּל שֶׁהוּא בְּכָל חֹמֶר הָאֶפְשָׁר, וְאֵלּוּ מִשּׁוּם מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב, שֶׁלֹּא עָרַב לָהֶם לֶחֶם מַצָּה חֲרֵבָה, וּבִפְרָט לְמִי שֶׁקָּשָׁה לוֹ הַלְּעִיסָה. וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִירִין בְּיוֹתֵר שֶׁאֵין אוֹכְלִים מַצָּה כְּלָל אַחַר לֵיל הָרִאשׁוֹן, רַק אוֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים מִינֵי תַּבְשִׁילִין, וְהַרְבֵּה נִמְנָעִים לַעֲשׂוֹת כֵּן מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב, כִּי פִּתָּא סַעֲדָא דְּלִבָּא. וְעַל אֵלּוּ וְעַל אֵלּוּ שֶׁלִּבָּם לַשָּׁמַיִם קוֹרֵא אֲנִי וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים:

ג [ו] **נִמְשָׁכִים.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן, בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא (אר"ח) סִימָן פ' שֶׁאִם שִׁבֵּר הַמַּצָּה בְּעוֹדָהּ חַמָּה וְרָאָה שֶׁאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִים כְּלָל, אֵין צָרִיךְ לְעַיֵּן אִם קָרְמוּ פָּנֶיהָ, וְכֵן אִם יֵשׁ לוֹ סָפֵק לְמַרְאֵה עֵינָיו אִם קָרְמוּ פָּנֶיהָ הַיֵּטֵב אִם לֹא, מֻתָּרֶת שֶׁכֵּיוָן שֶׁאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִים מִמֶּנָּה כְּלָל בִּפְרִיסָתָהּ וַדַּאי קָרְמוּ פָּנֶיהָ. אֲבָל אִם כְּבָר נִצְטַנְּנָה הַמַּצָּה

בְּאֵר הַיֵּטֵב

ב (ה) **לְהַדְבִּיקוֹ.** אִם בְּדִיעֲבַד שָׁמוּ מַצָּה עַל הַנְּיָר לֶאֱפוֹת בַּתַּנּוּר, אֵינָהּ נֶאֱסֶרֶת. עַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (סק"ז): **ג** (ו) **נִמְשָׁכִים.** אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְרֶכֶת כְּשֶׁמְּטַלְטְלִין אוֹתָהּ, אֲפִלּוּ הָכִי יוֹצְאִין בָּהּ כֹּל שֶׁאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה. מְנָחוֹת דַּף ע"ח (ע"ב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח). וּכְשֶׁהַחוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה, אָסוּר וְיִשְׂרְפֵם מִיָּד, וְכֵן נָהֲגוּ הָעוֹלָם לֶאֱסֹר הַמַּצָּה כְּשֶׁהַחוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה. וְאִם אֵין יָכוֹל לַעֲמֹד אִי חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה אוֹ לֹא, כָּתַב בִּתְשׁוּבַת שְׁאֵרִית יוֹסֵף סִימָן מ"ח שֶׁיֵּשׁ לֶאֱסֹר מִסָּפֵק עַיֵּן שָׁם. וּבִקְרִימַת פָּנִים הָרֵי שִׁיעוּרָא דְּאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין. מָרְדְּכַי (פ"ג סי' תר) ט"ז (סק"א)

בְּאוּר הֲלָכָה

ב * בֵּין בְּאִלְפָּס בְּלֹא מַיִם. וְיוֹצֵא בָּזֶה גַּם כֵּן יְדֵי חוֹבַת מַצָּה, וְכֵן מַה שֶּׁכָּתַב בֵּין בְּקַרְקַע, גַּם כֵּן יוֹצֵא בָּזֶה יְדֵי חוֹבַת מַצָּה. כִּדְאִיתָא כָּל זֶה בִּבְרָכוֹת (ל"ט) [ל"ח] (ע"א) וּבִפְסָחִים ל"ז (ע"א) וּמַעְתָּק כָּל זֶה בְּרִי"ף (יא.) וְרֹא"ש (פ"ב סי' יז) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ו ה"ו), וּלְפָלָא עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁלֹּא הֶעְתִּיקוֹ:

ג * וְיֵשׁ לִזָּהֵר וְכוּ'. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק טז) דְּאִי אֵינָהּ מַחֲזִירָהּ כְּלָל בְּוַדַּאי תַּחְמִיץ עַל כָּל פָּנִים בְּשִׁעוּר מִיל, וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן י"א וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וּבְחֹק יַעֲקֹב (סק"י) וּבִשְׁאָר הָאַחֲרוֹנִים שֶׁשָּׁקְלוּ וְטָרוּ בָּזֶה וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם נוֹטֶה לוֹמַר דִּבְדִיעֲבַד אֵין לֶאֱסֹר כְּלָל בְּלֹא קָרְמוּ פָּנֶיהָ עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּחוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה דְּחַד שִׁיעוּרָא הוּא כִּדְמְבֹאָר בִּפְסָחִים דַּף ל"ז (ע"א) בְּרַשִׁ"י דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְכֵן, וּבָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' רנו) בְּשֵׁם הָרִיצְבָּ"א וְכֵן בַּתּוֹסָפוֹת מְנָחוֹת ע"ח (ע"ב ד"ה פורסה) וּבַשִּׁיטָה מְקֻבֶּצֶת שָׁם (אות ט ד"ה וכן לענין). וְאָנוּ סָתַמְנוּ דְּמַחְמִיץ בְּוַדַּאי וּכְדַעַת רַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל מִפְּלַיְיזָ"א הַמּוּבָא בְּאוֹר זָרוּעַ הִלְכוֹת פְּסָחִים דַּף נ"ט וּבַמֶּרְדְּכַי (פ"ג סי' תר), דְּלֹא מָצִינוּ בְּהֶדְיָא מִי שֶׁחוֹלֵק עָלָיו, וְאַדְּרַבָּה מִפֵּרוּשׁ הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (לז. ד"ה ת"ר) שֶׁכָּתַב דְּאִי חוּטִין נִמְשָׁכִין הָוֵי לֵיהּ בָּצֵק וַאֲסִירִי וְכֵן כָּתַב בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ מָנוֹחַ לְהָרַמְבַּ"ם (פ"ו ה"ו), מוּכָח מִזֶּה דְּאֶפְשָׁר לָבוֹא לִידֵי חִמּוּץ וְכִשְׁאָר בָּצֵק עַל כָּל פָּנִים. וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י בִּמְנָחוֹת דַּף ע"ח (ע"ב ד"ה אמר) דְּאִי אֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין הָוֵי לֵיהּ אָפוּי כָּל דְּהוּ, וְאִם כֵּן קֹדֶם לָזֶה אֵינוֹ אָפוּי כְּלָל וְכֵיוָן שֶׁכֵּן בְּוַדַּאי מַחְמִיץ בְּשִׁעוּר מִיל עַל כָּל פָּנִים, וּכְבָר הֵעִיר בָּזֶה בַּעַל נוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו"ת) בְּסִימָן פ'. וְכֵן מְבֹאָר בְּתוֹסָפוֹת מְנָחוֹת נ"ז עַמּוּד ב' (ד"ה ושמעינן) דְּמִשֶּׁקָּרְמוּ פָּנֶיהָ שׁוּב אֵינוֹ מַחְמִיץ וְנָפְקָא מִנַּהּ לְעִנְיַן מַצָּה, עַיֵּן שָׁם וּבְפִסְקֵי תּוֹסָפוֹת (סי' קעו), וְכֵן כָּתַב בְּפִסְקֵי תּוֹסָפוֹת מְנָחוֹת ע"ח (סי' רכה) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, פֵּרֵס וְשׁוּב אֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין שׁוּב אֵינוֹ מַחְמִיץ וְהַיְינוּ קָרְמוּ פָּנֶיהָ בַּתַּנּוּר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. הֲרֵי מוּכָח דְּקֹדֶם לָכֵן שַׁפִּיר מַחְמִיץ. וְכֵן מָצָאתִי לְהָרִיטְבָּ"א פְּסָחִים שָׁם (ד"ה יוצאין) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם רַבּוֹ הָרְאָ"ה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, כֹּל שֶׁפּוֹרְסָהּ וְאֵין חוּטִין וְכוּ', וְכֵיוָן דְּכֵן, מֵהַהִיא שַׁעְתָּא שׁוּב אֵינָהּ בָּאָה לִידֵי חִמּוּץ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן כָּתַב לְקַמָּן בַּעֲמוּד גַּבֵּי אָפוּי שֶׁבִּשְׁלוֹ (לט: ד"ה גמ') וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, שֶׁלְּאַחַר שֶׁנֶּאֱפָה כְּשִׁעוּר מַצָּה שׁוּב אֵינוֹ מַחְמִיץ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם, הֲרֵי מוּכָח דְּקֹדֶם לָכֵן בָּא לִידֵי חִמּוּץ. [וְלֹא מָצִינוּ כְּנֶגֶד זֶה רַק מַשְׁמָעוּת הַטּוּר שֶׁכָּתַב, וְאִם לָאו אֵין יוֹצְאִין, דְּמִזֶּה רָצוּ הַמְּקִלִּין לְהוֹכִיחַ דְּמִשּׁוּם לְתָא דְּחָמֵץ אֵין כָּאן אֶלָּא שֶׁאֵין יוֹצְאִין בָּהּ יְדֵי מִצְוַת מַצָּה. אֲבָל כְּבָר דָּחוּ הָאַחֲרוֹנִים זֶה,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַכֹּל בְּהֶסֵּק אֶחָד וְשֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת הַבְעָרָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב, כֵּיוָן דְּמִן הַדִּין מֻתָּר, רַק שֶׁיִּזָּהֵר שֶׁיֵּלְכוּ הַגֶּחָלִים עַל פְּנֵי כֻלָּהּ: **ב** (ה) **אֲבָל צָרִיךְ לְהַסִּיק תְּחִלָּה וְכוּ'.** דְּאִי לָאו הָכִי יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁיִּתְחַמֵּץ קֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל לֵאָפוֹת: (ו) **בֵּין כּוּבְיָא.** הַיְנוּ טַפְקָא הַנַּ"ל: (ז) **בְּאִלְפָּס.** קְעָרוֹת (יג) רְחָבוֹת וְאוֹפִין בָּהּ לִפְעָמִים: (ח) **בְּלֹא מַיִם.** דְּאִם יִהְיֶה שָׁם מַיִם, אֲפִלּוּ אִם יָשִׂים הָעִסָּה שָׁם אַחַר שֶׁיִּהְיוּ הַמַּיִם רוֹתְחִין גַּם כֵּן אָסוּר, דְּזֶהוּ חֲלִיטָה וְאָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב לְעֵיל בְּסִימָן תנ"ד סָעִיף ג': (ט) **בֵּין בְּקַרְקַע.** וְהוּא טְרוֹקְנִין הַמְּבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קס"ח סָעִיף ט"ו. וְעַיֵּן שָׁם דְּאֵין רַשַּׁאי לְבָרֵךְ עָלָיו הַמּוֹצִיא (יג) אֶלָּא אִם כֵּן קָבַע סְעוּדָתוֹ עָלָיו. וְאִיתָא בַּגְּמָרָא (ברכות לח.) דְּאָדָם יוֹצֵא בָּזֶה יְדֵי חוֹבַת מַצָּה בְּפֶסַח, דְּהוּא חָשׁוּב לֶחֶם עֹנִי: (י) **יֵשׁ אוֹסְרִים.** הַיְנוּ לְכַתְּחִלָּה [הַגְּרָ"א]. וְדַוְקָא (יד) אִם לֹא נִשְׁתַּהָה שִׁעוּר מִיל עַד הַתְחָלַת הָאֲפִיָּה, דְּאִי לָאו הָכִי לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר אַף בְּדִיעֲבַד: (יא) **וְטוֹב לִזָּהֵר.** וַאֲפִלּוּ (טו) בְּדִיעֲבַד נָכוֹן לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לְאָכְלָהּ אִם אֶפְשָׁר לוֹ. אִם שָׁמוּ מַצָּה עַל הַנְּיָר בְּתוֹךְ הַתַּנּוּר לֶאֱפוֹתָהּ עִם הַנְּיָר, אֵין לֶאֱסֹר בְּדִיעֲבַד, שֶׁבְּוַדַּאי שָׁלַט חֹם הָאוּר דֶּרֶךְ הַנְּיָר וְנֶאֱפֵית בִּמְהֵרָה קֹדֶם שֶׁתַּתְחִיל לְהִתְחַמֵּץ, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן [אַחֲרוֹנִים]: (יב) **בְּרֶמֶץ.** הַיְנוּ שֶׁלֹּא לֶאֱפוֹתָם בְּתוֹךְ הָרֶמֶץ, (טז) שֶׁיֵּשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא יַחְמִיצוּ קֹדֶם שֶׁיַּתְחִילוּ לֵאָפוֹת. וְאִם עָבַר וְאָפָה (יז) אֵין לֶאֱסֹר: **ג** (יג) **אֵין חוּטִין נִמְשָׁכִים.** וַאֲפִלּוּ אִם הִיא נִפְרֶכֶת כְּשֶׁמְּטַלְטְלִין אוֹתָהּ (יח) יוֹצְאִין בָּהּ. כָּתַב הַחֹק יַעֲקֹב (סק"י) דְּאִם יֵשׁ לְסַפֵּק אִי חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה וְתוֹחֵב אֶצְבַּע תּוֹךְ הַמַּצָּה וְאֵינוֹ נִדְבָּק בָּהּ עִסָּה, (יט) יֵשׁ לְהַתִּירָהּ, דְּזֶהוּ סִימָן שֶׁאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה. וְכָל זֶה אִם הַמַּצָּה חַמָּה אֲבָל אִם נִצְטַנְּנָה אֶפְשָׁר דְּאֵין רְאָיָה מִזֶּה [אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח)]: (יד) **מִמֶּנָּה.** וְסִימָן זֶה אֵינוֹ כִּי אִם בִּזְמַן (כ) שֶׁהַמַּצָּה עֲדַיִן חַם וְלֹא בִּזְמַן שֶׁנִּצְטַנְּנָה: (טו) **יוֹצְאִין בָּהּ.** יְדֵי חוֹבַת מַצָּה. וַאֲפִלּוּ אִם הוּא אוֹכְלָהּ אַחַר זְמַן מְרֻבֶּה, דְּמִשֶּׁנֶּאֱפֵית כַּשִּׁעוּר הַזֶּה לְכֻלֵּי עָלְמָא תּוּ לֹא אָתֵי לִידֵי חִמּוּץ, וְקֹדֶם שִׁעוּר הַזֶּה עֲדַיִן אֵינֶנָּה בִּכְלַל לֶחֶם רַק (כא) בָּצֵק. וְיֵשׁ עוֹד סִימָן לְפַת שֶׁהִגִּיעָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (יג) בֵּיצָה ל"ב (ע"א): (יג) כֵּן כָּתַב בֵּית יוֹסֵף בְּסוֹף סִימָן קס"ח (ד"ה טרוקנין) דְּהוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיַן פֶּסַח, וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה שָׁם בְּסָעִיף ו' (סק"ט): (יד) חֹק יַעֲקֹב (סק"ז): (טו) עַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (סק"ז) וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז (ס"ד): (טז) הַגְּרַ"ז (ס"ו): (יז) **וְגַם יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּפֶסַח** [אַחֲרוֹנִים]: **ג** (יח) חֹק יַעֲקֹב (סק"ט) מִמַּשְׁמָעוּת רַשִׁ"י שָׁם בִּמְנָחוֹת ע"ח (ע"ב ד"ה והא): (יט) **וְנִרְאֶה פְּשׁוּט דְּהוּא הַדִּין אִם מְטַלְטֵל אוֹתָהּ בְּיָדָיו וְאֵינָהּ נִפְרֶכֶת, זֶהוּ סִימָן מֻבְהָק שֶׁאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה,** וּרְאָיָה מִמַּה דִּסְבִירָא לֵיהּ לְהַגְּמָרָא שָׁם דְּאַף בְּאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין עֲדַיִן קְלוּשָׁה מְאֹד וְנִפְרֶכֶת כְּשֶׁמְּטַלְטְלִין אוֹתָהּ: (כ) אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וְנוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו"ת או"ח) סִימָן פ': (כא) לְשׁוֹן רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (לז. ד"ה ת"ר):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תסא

(טז) קֹדֶם (ז) לָכֵן (דברי עצמו) וּלְהַחֲזִירָהּ, כִּי תּוּכַל לָבוֹא לִידֵי חִמּוּץ (מהרי״ל (מנהגיס)): ד (יז) * [1]יוֹצֵא אָדָם בְּמַצָּה (ח) [ח] (יח) שְׁרוּיָה

[1] בְּרַיְיתָא שָׁם מ״א (ע״א) וּכְרַבִּי יוֹסֵי.

בֵּאֵר הֵיטֵב

וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רנ״ד סָעִיף ה׳ בַּהַגָּ״הּ. וְאִם תּוֹחֲבִין הָאֶצְבַּע תּוֹךְ הַמַּצָּה וְאֵינוֹ נִדְבָּק בָּהּ עִסָּה, תּוּ לֹא מַחְמְרִינַן, דִּכְהַאי גַּוְנָא וַדַּאי לֵיכָּא לְסַפּוּקֵי בְּחוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה. חֹק יַעֲקֹב (סק״י): (ז) לָכֵן. וְאִם לְקָחָהּ קֹדֶם לָכֵן, כָּתַב הַטַּ״ז (סק״א) דְּיֵשׁ לֶאֱסֹר אַף בְּדִיעֲבַד שֶׁנִּתְחַמְּצָה בְּהֵהִיא שַׁעְתָּא דְּהָיְתָה חוּץ לַתַּנּוּר, וְהַמַּרְדָּה גַּם כֵּן נִתְחַמְּצָה, עַיֵּן שָׁם. וּבִתְשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה סִימָן י״א מַתִּיר אִם הֶחֱזִירָהּ תֵּכֶף לַתַּנּוּר. וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יא) חוֹלֵק עָלָיו וְהִסְכִּים עִם הַטַּ״ז, אָכֵן אִם יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִי חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה כְּגוֹן שֶׁנִּתְקָרְמוּ פָּנֶיהָ קְצָת, אָז אֶפְשָׁר לְצַדֵּד לְהַתִּיר אִם הֶחֱזִירָהּ מִיָּד. (וְסִיֵּם פְּרִי חָדָשׁ כְּשֶׁנֶּאֱפָה קְצָת שֶׁהִגִּיעַ לְמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי) וְשֶׁלֹּא לְהַחֲזִיק אִסּוּר שֶׁהָיוּ חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה קֹדֶם שֶׁהֶחֱזִירָהּ, עַיֵּן שָׁם: ד (ח) שְׁרוּיָה. בְּמַיִם. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְדַוְקָא דִּיעֲבַד אוֹ לְזָקֵן אוֹ חוֹלֶה אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל הַשָּׁרוּי בְּמַיִם, שָׁרִינַן לֵיהּ אַף שָׁרוּי בְּיַיִן וּשְׁאָר מַשְׁקִים. וּבִשְׁאָר כָּל אָדָם, אַף דִּיעֲבַד אֵינוֹ יוֹצֵא בְּשָׁרוּי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לִכְלַל לֶחֶם (כג) וְהוּא כְּשֶׁאָנוּ רוֹאִין שֶׁנִּקְרְמוּ פָּנֶיהָ, (כג) וְהוּא חַד שִׁעוּרָא, וְעַל כֵּן אִם נִצְטַנְּנָה הַמַּצָּה וּפְרָסָהּ וְרָאָה בָּהּ רִיעוּתָא מִבִּפְנִים שֶׁנִּכַּר שֶׁלֹּא נֶאֱפָה יָפֶה וְאֵינוֹ יָכוֹל שׁוּב לְהַכִּירָהּ בַּסִּימָן הַנַּ״ל, יַבִּיט בִּפְנֵי הַמַּצָּה וְאִם יִרְאֶה שֶׁנִּקְרְמוּ פָּנֶיהָ קְרִימָה מְעַלְיָא שֶׁאֵין בּוֹ סָפֵק, יֵשׁ לְהַתִּירָהּ. (כד) אֲבָל אִם גַּם בְּהַקְּרִימָה גּוּפָא יֵשׁ בּוֹ סָפֵק, הוּא סָפֵק דְּאוֹרַיְתָא לְכַמָּה פּוֹסְקִים וְאָסוּר אֲפִלּוּ בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה וּמְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב: (טז) קֹדֶם לָכֵן וּלְהַחֲזִירָהּ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לֹא מִבַּעְיָא לִטְלָהּ שֶׁלֹּא לְהַחֲזִירָהּ, בְּוַדַּאי אָסוּר דְּכֵיוָן שֶׁחוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה (כה) הֲרֵי הִיא עֲדַיִן בִּכְלַל בָּצֵק וְתִתְחַמֵּץ בְּוַדַּאי עַל כָּל פָּנִים בְּשִׁעוּר שְׁהִיַּת מִיל, אֶלָּא אֲפִלּוּ לְקָחָהּ עַל מְנָת לְהַחֲזִירָהּ תֵּכֶף גַּם כֵּן יֵשׁ לִזָּהֵר, כִּי תּוּכַל לָבוֹא לִידֵי חָמֵץ אֲפִלּוּ בִּשְׁהִיָּה מוּעֶטֶת כֵּיוָן שֶׁנִּתְחַמְּמָה מֵחֹם הַתַּנּוּר וּכְעֵין שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל בְּתנ״ט בְּסָעִיף א׳ וְסָעִיף ב׳. א]וּמִכָּל מָקוֹם אִם עָבַר וְהוֹצִיאָהּ וְהֶחֱזִירָהּ מִיָּד (כו) אֵין לֶאֱסֹר: ד (יז) יוֹצֵא אָדָם וְכוּ׳. הַיְנוּ (כז) דִּיעֲבַד. וּלְזָקֵן וּלְחוֹלֶה שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לֶאֱכֹל מַצָּה יְבֵשָׁה, מֻתָּר אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה לִשְׁרוֹת הַמַּצָּה בְּמַיִם, (כח) אַךְ צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁרוּי מֵעֵת לְעֵת דְּכָבוּשׁ כִּמְבֻשָּׁל: (יח) שְׁרוּיָה. בְּמַיִם. וְאִם מֻתָּר לִשְׁרוֹתָהּ בִּשְׁאָר מַשְׁקִין וּמֵי פֵּרוֹת אוֹ בְּמָרָק, יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים, (כט) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאָסוּר לְפִי שֶׁהֵן מְפִיגִין אֶת טַעַם הַמַּצָּה שֶׁנּוֹתְנִין בָּהּ טַעַם שֶׁלָּהֶן, (ל) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא עַל יְדֵי בִּשּׁוּל מֵפִיג טַעַם מַצָּה וְלֹא עַל יְדֵי שְׁרִיָּה, (לא) וְעַל כֵּן זָקֵן אוֹ חוֹלֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל מַצָּה הַשְּׁרוּיָה בְּמַיִם מֻתָּר לוֹ לִשְׁרוֹתָהּ בְּיַיִן אוֹ בִּשְׁאָר מַשְׁקִין, אֲבָל שְׁאָר כָּל אָדָם שֶׁאָכַל מַצָּה הַשְּׁרוּיָה בִּשְׁאָר מַשְׁקִין חוּץ מִמַּיִם, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלֶאֱכֹל מַצָּה אַחֶרֶת בֵּין הַכַּזַּיִת שֶׁל בִּרְכַּת מַצָּה בֵּין הַכַּזַּיִת שֶׁל אֲפִיקוֹמָן. וְכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁשּׁוֹרֶה אֶת (לב) הַמַּצָּה בָּהֶן אֲבָל לְהַטְבִּיל אוֹתָהּ בָּהֶן

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

זְמַן מָה, וְאִי אֶפְשָׁר לִבְדֹּק שׁוּב אִם חוּטִין נִמְשָׁכִין כִּי בְּדִיקָה זוֹ לֹא שָׁיְיכָה אַחַר שֶׁכְּבָר שֶׁהֲתָה זְמַן מָה אַחַר שֶׁמּוֹצִיאָהּ מִן הַתַּנּוּר וְנִצְטַנְּנָה, וְרוֹאֶה בָּהּ עַל כָּל פָּנִים רִיעוּתָא מִבִּפְנִים שֶׁמּוֹרָה שֶׁלֹּא נֶאֱפֵית יָפֶה מִבִּפְנִים, אָז יַבִּיט בִּפְנֵי הַמַּצָּה וְאִם יִרְאֶה שֶׁוַּדַּאי קָרְמוּ פָּנֶיהָ וְאֵין שׁוּם סָפֵק בְּהַקְּרִימָה יֵשׁ לְהַתִּיר, אֲבָל אִם גַּם בְּהַקְּרִימָה שֶׁל הַמַּצָּה יֵשׁ לוֹ סָפֵק אִם זֶה מִיחֲשַׁב קְרִימָה אוֹ לֹא, הוּא סְפֵק כָּרַת וְאָסוּר אֲפִלּוּ בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה וְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁבַּמַּצּוֹת הָעָבוֹת כַּאֲשֶׁר נִצְטַנְּנָה שֶׁשּׁוּב אִי אֶפְשָׁר לְהַבְחִין אִם הַחוּטִין נִמְשָׁכִים וְאָנוּ רוֹאִין בָּהּ רִיעוּתָא מִבִּפְנִים, צָרִיךְ שֶׁיִּקְרְמוּ פָּנֶיהָ מִשְּׁנֵי צְדָדִין צַד הָעֶלְיוֹן וְצַד הַתַּחְתּוֹן, אֲבָל אִם קָרְמוּ פְּנֵי הַמַּצָּה מִשְּׁנֵי צְדָדִים קְרִימָה מְעַלְיָא שֶׁאֵין בּוֹ סָפֵק, יֵשׁ לְהַתִּיר בְּלִי חֲשָׁשׁ וְגִמְגּוּם כְּלָל. וּבְאוֹתָן מַצּוֹת שֶׁהַשְּׁאֵלָה עֲלֵיהֶם שֶׁכְּבָר הָיָה יוֹם שְׁלִישִׁי לַאֲפִיָּתָן, שׁוּב לֹא אֶפְשָׁר לִבְדֹּק בִּמְשִׁיכַת חוּטִין וְאִם רָאָה אֵיזֶה סָפֵק וְגִמְגּוּם בִּקְרִימָתָן, יָפֶה הוֹרָה הַמּוֹרֶה לְאִסּוּר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ד [ח] שְׁרוּיָה בְּמַיִם. עַיֵּן בֵּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״א) דְּהַסְכָּמַת אַחֲרוֹנִים דַּוְקָא בְּמַיִם קָרִים וְלֹא בְּחַמִּין וְלֹא נִמּוֹחָה. מִיהוּ נִרְאֶה שֶׁזָּקֵן מֻפְלָג אוֹ חוֹלֶה יָכוֹל לְפָרֵר כַּזַּיִת הַמּוֹצִיא וְכַזַּיִת מַצָּה דַּק

בֵּאוּר הֲלָכָה

דְּהַטּוּר עִקַּר דִּינָא אָתֵי לְאַשְׁמְעִינַן דְּלֹא מִיקְּרֵי לֶחֶם, וְהַיְינוּ אֲפִלּוּ בְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִיָּד דִּבְוַדַּאי לֹא נִתְחַמְּצָה עֲדַיִן, דַּאֲפִלּוּ לְמַה דְּמַחְמְרִינַן לְעֵיל בְּסִימָן תנ״ט (ס״ב) בְּהָיְתָה הָעִסָּה חַמָּה וַאֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִשִּׁעוּר מִיל, אַף עַל פִּי כֵן פָּשׁוּט דְּשִׁעוּר כָּל שֶׁהוּא בָּעִינַן עַל כָּל פָּנִים, וּבְרֶגַע אַחַת לֹא תַּחְמִיץ, וּכְבָר כָּתַבְנוּ שָׁם (ס״ק יח) בָּזֶה בְּשֵׁם מַאֲמַר מָרְדְּכַי (שם סק״ד) כְּעֵין זֶה. אֲבָל בְּשָׁהָה שִׁעוּר מִיל וְאֶפְשָׁר אַף בְּפָחוֹת מִזֶּה מוֹדֶה הַטּוּר. וּבְהַגָּ״הּ שֶׁהִזְהִיר לִקַּח וְכוּ׳ וּלְהַחֲזִירָהּ דְּמַשְׁמַע אֲפִלּוּ רוֹצֶה לְהַחֲזִירָהּ מִיָּד, הַיְינוּ רַק לְכַתְּחִלָּה וּמִשּׁוּם שֶׁמָּא יִשְׁהֶה וְיָבוֹא לִידֵי חִמּוּץ]. וְכֵיוָן דְּכֵן **נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ בְּסָפֵק אִם חוּטִין נִמְשָׁכִין, אֵין לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה** דְּהוּא סְפֵק דְּאוֹרַיְיתָא וְכֵן פָּסַק בִּשְׁאֵרִית יוֹסֵף (סי׳ מח) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״י) וּבְנוֹדָע בִּיהוּדָה סִימָן פ׳:

ד * יוֹצֵא אָדָם וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יז) **דְּהוּא לְזָקֵן וְחוֹלֶה. וְיֵשׁ עוֹד**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) פּוֹסְקִים: (כג) וְהִנֵּה בְּחֹק יַעֲקֹב (סק״י) מַשְׁמַע דְּאִם יֵשׁ לְסַפֵּק אִם חוּטִין נִמְשָׁכִין, אָסוּר אֲפִלּוּ רוֹאִין שֶׁנִּתְקָרְמוּ פָּנֶיהָ מִכָּל צַד, וְהֵבִיא סִמּוּכִין לָזֶה מִמָּרְדְּכַי פֶּרֶק אֵלּוּ עוֹבְרִין (סי׳ תכ) וְכֵן מִפֵּרוּשׁ רַשִׁ״י בְּפֶרֶק כָּל שָׁעָה (לז. ד״ה וכן). לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵינוֹ רְאָיָה כְּלָל דְּשָׁם לֹא נִזְכַּר ׳מִכָּל צַד׳, וְהַכַּוָּנָה דְּאִם אָנוּ רוֹאִין שֶׁחוּטִין נִמְשָׁכִין מִסְּתָמָא עֲדַיִן לֹא נִקְרַם כַּהֹגֶן, אֲבָל אִם הוּא סָפֵק לָנוּ אִם הַחוּטִין נִמְשָׁכִין אוֹ לָאו בְּוַדַּאי הַקְּרִימַת פָּנִים מִכָּל צַד מוֹרֶה לָנוּ שֶׁאֵין הַחוּטִין נִמְשָׁכִין, דְּאִם לֹא כֵּן לָמָּה שָׁנָה הַמִּשְׁנָה לְעִנְיַן לַחְמֵי תּוֹדָה בִּמְנָחוֹת דַּף ע״ח (ע״ב) כְּלָל הַסִּימָן דִּקְרִימַת פָּנִים, הָיָה לָהּ לִשְׁנוֹת הַסִּימָן דְּאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין, אֶלָּא וַדַּאי הֵיכָא שֶׁאָנוּ רוֹאִין שֶׁנִּקְרַם פָּנֶיהָ כַּדִּין (עַיֵּן שַׁבָּת דַּף כ׳ (ע״א)), תּוּ אֵין אָנוּ צְרִיכִין לִפְרֹס הַלֶּחֶם וְלִרְאוֹת אִם בִּפְנִים הַחוּטִין נִמְשָׁכִין דְּמִסְּתָמָא אֵין הַחוּטִין נִמְשָׁכִין. וּמָצָאתִי שֶׁכֵּן פָּסַק בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן פ׳ כִּדְבָרֵינוּ (וּמוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ו)). **וְגָדַר שֶׁל קְרִימַת פָּנִים עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רנ״ד סָעִיף ה׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם** (ס״ק כו): (כד) עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ו) בְּשֵׁם הַנּוֹדָע בִּיהוּדָה וְכֵן בֵּרַרְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ויש) עַיֵּן שָׁם, וְאַף דִּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) מְצַדֵּד דִּבְסָפֵק יֵשׁ לְהַתִּיר, אִלּוּ רָאָה כָּל הָנֵי רִאשׁוֹנִים שֶׁהֵבֵאנוּ לֹא הָיָה חוֹלֵק עַל הַשְּׁאֵרִית יוֹסֵף (סי׳ מח) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״י) שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה: (כה) עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ויש) שֶׁבֵּרַרְנוּ דָּבָר זֶה מִכַּמָּה רִאשׁוֹנִים: (כו) שְׁאֵרִית יוֹסֵף (סי׳ מח) וְנַחֲלַת שִׁבְעָה (סי׳ יא) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) דְּלֹא כְּחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יא) וְטַ״ז (סק״א) וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ויש), **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּלְעִנְיַן לָצֵאת בָּהּ יְדֵי חוֹבַת מַצָּה אֵין כְּדַאי: ד (כז) פּוֹסְקִים: (כח)** חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יג). **וּבִפְרִי מְגָדִים** (א״א סק״ח) **מְפַקְפֵּק בָּזֶה דְּכָבוּשׁ מַפְלִיט וּמַבְלִיעַ, לֹא מְבַשֵּׁל: (כט)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) מִמַּשְׁמָעוּת לְשׁוֹן הָרִי״ף (יא:) וְהָרֹא״שׁ (פ״ב סי׳ יז) שֶׁכָּתְבוּ דְּתָרוּ לֵיהּ בְּמַיָּא וּמַשְׁמַע אֲבָל לֹא בִּשְׁאָר מַשְׁקִין. וְאֵינוֹ רְאָיָה גְּמוּרָה דְּאֶפְשָׁר דְּנָקְטוּ בְּמַיָּא לְאַשְׁמוּעִינַן דִּבְבִשּׁוּל אֲפִלּוּ בְּמַיָּא לְבַד אָסוּר [בֵּית מֵאִיר], וְעַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיךְ וְנִשְׁאַר בְּעִקַּר הַדִּין בְּצָרִיךְ עִיּוּן. מִיהוּ מָצָאתִי בְּרַבֵּנוּ מָנוֹחַ (פ״ו ה״ו) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַאֲבַ״ד לְהַחְמִיר בָּזֶה. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי קָשֶׁה מַאי שְׁנָא מֵהָא דְּאָמְרִינַן (לו.) לָשִׁין עִסָּה בְּיַיִן וְשָׁמָן וּדְבַשׁ, דִּבְוַדַּאי גַּם שָׁם אִיתָא טַעַם יַיִן וּדְבַשׁ יוֹתֵר מֵעַל יְדֵי שְׁרִיָּה בְּיַיִן וַאֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר, וְגַם הָיָה יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חוֹבָה וְרַק מִשּׁוּם דְּלֹא הָוֵי לֶחֶם עֹנִי, אֶלָּא וַדַּאי דַּוְקָא עַל יְדֵי בִּשּׁוּל אָמְרִינַן שֶׁאָבַד טַעַם הַפַּת דְּפַת הָאָפוּי יֵשׁ לוֹ טַעַם אַחֵר אֲבָל בְּמַה שֶׁמַּרְגִּישׁ בָּזֶה טַעַם יַיִן לֹא אִכְפַּת לָן, וּמַה דְּאָמְרִינַן שָׁם בִּגְמָרָא (מא.) שְׁאָר מַשְׁקִין שֶׁמְּפִיגִין טַעְמָן, רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבָזֶה לֹא גָּרַע עַל כָּל פָּנִים מִסְּתָם בִּשּׁוּל שֶׁהוּא בְּמַיִם (אֲבָל לֹא שֶׁהוּא קַל וָחֹמֶר גָּמוּר, דְּאִם כֵּן אֵין מַזְהִירִין מִן הַדִּין כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בְּתוֹסָפוֹת (ד״ה איכא)). אֲבָל שֶׁנֹּאמַר דְּיֹאבַד מִמֶּנָּה שֵׁם מַצָּה מִפְּנֵי שֶׁמַּרְגִּישׁ בָּהּ גַּם טַעַם יַיִן שֶׁבְּתוֹכָהּ, לֹא גָּרַע מֵעִסָּה שֶׁנִּלּוֹשָׁה בִּדְבַשׁ. וְיֵשׁ לוֹמַר דִּסְבָרַת הָרַאֲבַ״ד דּוּמְיָא דְּמַאי דְּאָמְרִינַן בְּדַף קט״ו (ע״א) לֹא לִכְרוּךְ אִינִישׁ מַצָּה וּמָרוֹר בַּהֲדֵי הֲדָדֵי דִּילְמָא אָתֵי מָרוֹר וּמְבַטֵּל טַעַם דְּמַצָּה, וְהָכָא נַמִי דִּילְמָא הַיַּיִן מְבַטֵּל טַעַם דְּמַצָּה. וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְעִסָּה שֶׁנִּלּוֹשָׁה בִּדְבַשׁ, דְּהָתָם נִלּוֹשָׁה קֹדֶם שֶׁנַּעֲשָׂה פַּת וְנֶאֱפָה הַכֹּל בְּיַחַד וְנִקְרָא פַּת מְתֻבֶּלֶת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁאַחַר שֶׁנִּגְמַר הַפַּת בַּאֲפִיָּתָהּ עֵרֵב בָּהּ טַעַם אַחֵר, וְעַיֵּן: (ל) הוּא דַּעַת הָרוֹקֵחַ (סי׳ רפג) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ובמצה) וְכֵן הֵבִיא גַּם כֵּן רַבֵּנוּ מָנוֹחַ (שם) בְּשֵׁם רַשִׁ״י (מא. ד״ה יוצאין) וְכֵן מְצַדֵּד בְּחִדּוּשֵׁי מַהֲרַ״ם חֲלַאוָוה (שם ד״ה יוצאין) לְהָקֵל בָּזֶה. (אָכֵן דְּבָרָיו שָׁם מְגֻמְגָּמִין קְצָת שֶׁהִפְלִיא עַל הָאַלְפָסִי, וּבֶאֱמֶת הוּא מַסְקָנַת הַגְּמָרָא בִּבְרָכוֹת דַּף ל״ח עַמּוּד ב׳): (לא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לב) וְהִנֵּה מִמָּגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ז׳ מַשְׁמַע דְּאַף לְהַטְבִּיל אֵינוֹ נָכוֹן, וְדָחָה הָרְאָיָה מִפֶּסַח מִשּׁוּם דְּפֶסַח נְפִישׁ טַעֲמֵיהּ טְפֵי. וְלֹא נְהִירָא כְּלָל לְהַחְמִיר בְּמַצָּה טְפֵי מִפֶּסַח, שֶׁשָּׁם יֵשׁ לָאו מְפֹרָשׁ עַל בִּשּׁוּל וַאֲפִלּוּ הָכִי הִתִּירוּ לָסוּךְ וּלְהַטְבִּיל וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה, וְדַיֵּנוּ שֶׁנַּחְמִיר בִּשְׁרִיָּה, וְרַבֵּנוּ מָנוֹחַ (שם) כָּתַב גַּם כֵּן דְּלֹא חֲמִיר מַצָּה מִפֶּסַח. וּבֶאֱמֶת הַגְּמָרָא שָׁם דַּף קי״ט (ע״ב) לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בִּסְבָרָא זוֹ רַק לְעִנְיַן שֶׁלֹּא נִשְׁכָּח הַטַּעַם מִפִּיו אַף אִם אוֹכֵל אַחַר כָּךְ אֵיזֶה דָּבָר, אֲבָל לֹא לְעִנְיַן שֶׁמִּשּׁוּם זֶה מֻתָּר לְהַטְבִּיל, מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי טְבִילָה בְּעָלְמָא אֵינוֹ מֵפִיג טַעַם בְּשַׂר הַפֶּסַח, וְתֵדַע דַּהֲרֵי לְדַעַת הַמַּחְמִירִין בְּמַצָּה שְׁרוּיָה בְּמַשְׁקִין, בְּוַדַּאי מַחְמִירִין גַּם בְּפֶסַח שָׁרוּי מִשּׁוּם דְּמֵפִיג טַעַם וְלֹא מְקִלִּינַן בֵּיהּ מִשּׁוּם דִּנְפִישׁ טַעֲמֵיהּ:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סעיפים ח-יא) פסק כשיטת החק יעקב שאם הוציאה מן התנור קודם שנאפתה כשיעור שאין חוטין נמשכין ממנה, אפילו החזירה מיד, יש להחמיר ולאוסרה שמא החמיצה ברגע אחד. ואם החזירה לתנור כשהיא שלמה שלא פרסה לראות אם חוטין נמשכין ממנה, יש להתירה אם קרמו פניה קצת כשהוציאה, ויש לסמוך בזה על סברא הראשונה שלא להחזיק איסור מספק לומר שמא היה חוטין נמשכין ממנה. וכן כתב לענין מרדה שהוציאו בה את המצה שחוטין נמשכין ממנה שאין לאוסרה אלא לכתחילה, אבל בדיעבד מותרים המצות שהוציא בה אחר כן.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah